

Statens Planteavlsvforsøg

1442. MEDDELELSE

80. ÅRGANG 10. AUGUST 1978

Udgivet af
Statens
Planteavlsvudvalg

Statens Forsøgsstation, Hornum, 9600 Aars

Rosa nitida Willd. 'Kebu'

Poul Erik Brander og Odd Bøvre

Rosa nitida afprøvning af 3 kloner og 1 frøkilde. Arten *Rosa nitida* anvendes både i Danmark og andre lande til forskellige formål og funktioner, såvel i haver som i anlæg.

Det plantemateriale, som har været anvendt, har normalt været formeret enten ved stiklinger eller ved rodskud, sjældnere ved frø.

De anvendte kloner er blevet produceret og solgt alene med artsnavnet, undtagen en klon, som til tider er blevet benævnt »A. O.« efter *Aksel Olsen*.

Ved Statens forsøgsstation, Hornum, er der blevet indsamlet tre kloner og en frøkilde af *R. nitida*, og disse har igennem en årrække været udplantet til afprøvning.

For at få løst problemerne med manglende navngivning af de dyrkede taxa, blev der i 1971 udvalgt en klon, som blev opformeret og i foråret 1975 af F. S. H. tilbudt planteskolerne under sortnavnet '*Kebu*'.

De anvendte klon- og frøkildenumre er givet ved forsøgsstationen.

Ud fra resultaterne af afprøvningserne, hvoraf de mest betydningsfulde fremgår af tabel 1, blev '*Kebu*' udvalgt, fordi den havde den ønskede rundagtige vækst med nogle, men ret få rodskud, medens Klon 3 har mange rodskud og flad vækst.

Frøkilde 4 har også mange rodskud, men den har en åben vækst med grove grene, som gør, at den er uden dyrkningsmæssig interesse.

Tabel 1. Resultater fra afprøvningen af 3 kloner og 1 frøkilde af *Rosa nitida*.

Benævnelse	Oprindelse	Overvintring Gns. 4 år	Sundhed	Rodskud	Vækstform
Klon 1 ' <i>Kebu</i> '	Plante- skole	Meget god	God	Middel	Rundagtig tæt
Klon 2	Plante- skole	God	God	Middel	Rundagtig middel tæt
Klon 3 A. O.	Plante- skole	Meget god	God	Mange	Flad tæt
Frøkilde 4	Plante- samling	Meget god	God	Mange	Åben

Klon 3 dyrkes til tider under benævnelsen *Rosa nitida* A. O. Efter sammenligning med arten *Rosa nitida* blev konklusionen, at klon A. O. ikke tilhører denne art, men formentlig er en hybrid med *Rosa nitida* som den ene af forældrene.

Beskrivelse af klon A. O.

Denne klon har en kraftigere og højere vækst end 'Kebu', og den sætter hurtigt mange rodskud, som danner et meget tæt krat.

Skuddene har kun meget få spredte børster og torne, og bladene er 12–15 cm lange, altså meget større end hos 'Kebu', de er tillige mere grove og matte.

Blomsterne er også betydeligt større end hos *Rosa nitida* og 'Kebu', og frugten er større og anderledes i både form og farve end hos 'Kebu'. Disse egenskaber gør, at det ikke kan være en klon af arten *Rosa nitida*, men måske en hybrid eller en nærstående art.

Hypigt dyrkede og nærstående arter til *Rosa nitida* er *Rosa carolina* L. og *Rosa virginiana* Mill., men *Rosa nitida* kendes let ved sit blanke løv.

Klon A. O. har mange gode dyrkningsegenskaber, som f.eks. de mange rodskud, men ingen særlige egenskaber, der gør den anvendelig til funktioner, som de dyrkede *Rosa carolina* eller *Rosa virginiana* ikke opfylder.

Morfologisk beskrivelse af 'Kebu'

Opret busk, 1–1,25 m høj, tæt grenet fra grunden, men kun få sideskud på grenene. Væksten er tæt, dannende en rundagtig, regelmæssig busk. Sorten sætter middelfå rodskud (sammenlign i tabel 1 med andre kloner). Skuddene er, som unge, grønne, tæt besat med korte, rette, børstelignende, rødbrune torne. Ældre skud er rødbrune med to slags torne, dels børster, og spredt derimellem mere stive og krummede torne. Bladene er 4–8 cm lange, 3,5–6,0 cm brede. Bladstilkene er 2,5–5,5 cm lange. Småbladene er 1,5–2,8 cm lange, 0,5–1,0 cm brede, med stor afstand imellem dem.

Bladenes farve er på oversiden R. H. S. 137 A, Green Group, oversat mørkegrønne, skinnende, glatte, undersiden lysere R. H. S. 147 B, Yellow Green Group, oversat gulliggrøn, de er glatte. De små blade og den store afstand mellem småbladene, bevirker at løvet er åbent og virker let og lyst. Om efteråret farves bladene rødlig eller rødbrune.

Blomsterne sidder på enden af årgamle kortskud, enkelte eller få sammen på 1,0–1,5 cm lange stilke. Blomsterne er enkle, 3,5–4,0 cm i diameter. Kronbladene er indvendig R. H. S. 71 C, Red Purple Group, oversat lys violett tagtig purpur, udvendig R. H. S. 73 A, Red Purple Group, oversat meget bleg violet tagtig purpur, neglen er R. H. S. 2 B – 5 D, Yellow Group, oversat lys-bleg grønlig gul.

Blomstringen begynder først i juli og bliver ved til sidst i august, og omtrent samtidig farves frugterne røde. Disse frugter kan nogle år sidde til hen i februar, medens de andre år kun sidder til hen i december, afhængig af vinteren.

Frugterne er 1,0–1,5 cm lange og 0,8–1,6 cm i diameter, næsten runde, frugtfarven er på oversiden R. H. S. 46 A, Red Group, oversat dyb purpuragtig rød, undersiden er R. H. S. 32 A, Orange Red Group, oversat dyb orange.

Konklusion

'Kebu' er udvalgt for sine dyrkningsegenskaber, den er beskrevet og navngivet for at få en bedre definition af det dyrkede og anvendte plantemateriale, og skulle kunne erstatte de kloner af *Rosa nitida*, som forhandles uden sortsnavn.

'Kebu' er beregnet på anvendelse som en blomstrende og fruktificerende busk i haver og anlæg.

Formerings- og produktionsvejledning

Formeringen af *Rosa nitida* 'Kebu' skal ske vegetativt, og dette sker let ved urteagtige stiklinger. 'Kebu' kan også formeres ved træagtige stiklinger, men da rodningsprocenten kan variere ret meget er det ikke muligt at tilrettelægge en produktion baseret på træagtige stiklinger.

Flere publikationer fra Statens Planteavlssforsøg omhandler stiklingeformering af roser:

823. Beretning: Stiklingeformering af roser

I. Forsøg med vækststof, stikketidspunkt og overvintring.

1081. Meddelelse: Stiklingeformerede roser

1155. Meddelelse: Stiklingeformering af sorter af Lave Roser.

1299. Meddelelse: *Rosa 'Rona'*.

Mange *Rosa nitida* bliver formeret ved rodskud. Denne formeringsmetode har sine fordele i planteskoler, hvor der ikke rådes over gode formeringsfaciliteter. Ligeledes kan formering ved rodskud foregå på et arbejdsmæssig set gunstigt tidspunkt. Formeres '*Kebu*' ved rodstiklinger og man udvælger individer med mange rodskud til moderplanter, skal man være opmærksom på, at denne metode sandsynligvis rent automatisk giver planter, som sætter mange rodskud. Anvendes '*Kebu*' til et formål, hvor dette ikke er tilsi-gtet, er denne formeringsmetode ikke at anbefale.

Standardplante

Ved at stikke tre stiklinger direkte i salgsheden og uden knibning kan '*Kebu*' produceres på ca. 10 uger.

Følgende produktionsvejledning er baseret på urteagtige stiklinger produceret på friland.

Slutproduktet skal være en standardvare, en basisplante som anvendes til bunddække, hæk- eller massebeplantning samt opfylde følgende krav:

- planten skal være 30–50 cm høj,
- planten skal have 3–5 grene,
- planten skal produceres i 0,4 liter container,
- planten skal have friske rødder, som har gennemgroet dyrkningssubstratet og fastholder dette, samt have friske rødder på substratets overflade.

Formering

Moderplanterne dyrkes på friland i moderkvarter. For at hindre selvsåning må frugterne fjernes. En stor moderplante kan producere op til 200

stiklinger. For at få stiklinger af god kvalitet til uge 23 (første uge i juni) må moderplanten stå på et beskyttet areal og hele tiden passes med vand og gødning. Der bør sprøjtes forebyggende mod eventuelle svampeangreb.

Når stiklinger tages fra veletablerede planter, klippes skuddene helt ned til bunden. Alle urteagtige stiklinger, med undtagelse af topstiklingen, kan bruges. Der anvendes 1–internodie stiklinger.

Behandling med roddannerhormon påvirker ikke roddannelsesprocenten, som er over 95 pct. for ubehandlede, men 500 ppm IBA tilført ved quick-dip metoden giver mere ensartet roddannelse og knopbrydning.

Der stikkes tre stiklinger 2–3 cm dybt i 0,4 liter Grodanblok eller i 10 B potter med spagnum-stenuld blanding. Blokkene eller potterne stilles under tåge i kasser for at spare en arbejdsgang ved flytning af planterne fra formeringen og ud på containerbedet.

Før stikning tilvandes substratet grundigt med 0,5 pm. Hornumblanding, og det samme gives som gødningsvand tre gange ugentlig under roddannelsen. I uge 25 (14 dage efter stikning) tages tågen gradvis fra og lukkes i uge 26. Fra uge 26 gives gødningsvand daglig med 1,0 pm. til afdrypning. Samtidig fjernes eventuel skygning for at akklimatisere planterne.

Produktion

I uge 27 (4 uger efter stikning) foretages en svag knibning for at gøre kulturen mere ensartet. Kun toppen af de længste skud fjernes samtidig med, at planterne flyttes ud på frilandsbed. Under og efter udflytningen må planterne beskyttes mod stærk solskin, da der er følsomme for solskoldning. Beskyttelse, med f.eks. skyggenet, er nødvendig i 4–6 dage efter udsætning.

Planterne sættes ud på containerbed med 33 planter pr. m². Gødningsvand tilføres planterne ved undervanding efter fast program, d.v.s. gødningsvand tilføres automatisk. Ved 2,0 mm fordampning vandes der med 2,2 mm 1,0 pm. Hornumblanding.

Planterne er færdige til salg i uge 36.

Specialplante

Skal der produceres en større plante, 50–60 cm, som skal sælges med blomster og frugter, må moderplanterne sættes til drivning for at få stiklingemateriale færdigt til stikning sidst i april. Fremgangsmåde som for basisplante. Ved udflytning fra formeringen, 5 uger efter stikning,

pottes planterne op i 2,0 liter containere og sættes på containerbed med 20 planter pr. m².

I modsætning til mange andre roser, produceret i containere, er 'Kebu' ret vinterhårdfør og kan overvintre på containerpladsen uden vinterdækning.